

I N G E B L I K T

Vlaanderen: een kijkje bij onze burens

Het tijdschrift **De schoolmediatheek** is een uitgave van het NBLC (Nederlands Bibliotheek- en Lektuurcentrum, Den Haag) dat tot doel heeft om het gebruik van informatieve en verhalende boeken en audiovisuele middelen door kinderen van het basisonderwijs te stimuleren. Daarnaast is er geregeld informatie over nieuw verschenen jeugdboeken en AV-materialen, en over documentatiematerialen van niet-commerciële uitgeverijen, zoals lesbrieven, brochures, lespakketten, tentoonstellingsmaterialen e.d. Het tijdschrift verschijnt drie maal per jaar en is door zijn handige indeling rubrieksgewijs op te bergen in daarvoor speciaal ontworpen ringbanden.

Vlaanderen, een kijkje bij onze burens is het eerste nummer van de vijftiende jaargang (januari 1992) over Vlaamse activiteiten rond boeken, zowel vanuit de bibliotheek als vanuit de school. Het bevat artikelen over de relatie tussen de school en de openbare bibliotheek (onder meer over de Jeugdboekenweek), en over het werken met verhalen van de jeugdboeken en gedichten op school. Verder worden keuze- en advieslijsten van Vlaamse jeugdboeken en AV-media voorgesteld, en wordt vakliteratuur kort besproken. Het geheel is doorspekt met columns met speciale aandacht voor het grensoverschrijdende element.

Redactiesecretariaat: NBLC, afdeling schoolmediatheekwerk/volwasseneneducatie, Postbus 93054, NL - 2509 AB 's-Gravenhage, tel. 00-31-70-3141592.

Lezen in de basiseducatie: mag het iets meer zijn?

In het jaar van de Alfabetisering rijpte binnen de werkgroep Permanente Vorming van de PLOB (Pluralistische Organisatie voor Bibliotheekgebruik) de idee om ervaringen in verband met leesbevordering en bibliotheekbezoek in de basiseducatie te verzamelen en te publiceren. Het is uiteindelijk een brochure geworden met vier uitgewerkte verslagen van inspirerende initiatieven in Haacht, Antwerpen, Genk en Tienen. De brochure kost 450 fr. (+ verzendingskosten).

Besteladres: PLOB, Tiensevest 142, 3000 Leuven, tel. 016/22.89.33.

Studerend lezen

Via **Studerend lezen** kan de leraar zijn leerlingen van de hoogste klassen van de basisschool stapsgewijs naar het besef van hun eigen kunnen begeleiden. De lessen zijn volledig uitgewerkt en opgedeeld in twee bundels met een uitgebreide handleiding en een pakket werkbladen. De prijs per bundel bedraagt 100 fr.

Besteladres: Stedelijk Pedagogisch Centrum, Meerlenhoflaan 30, 2660 Hoboken, tel. 03/930.01.11.

Van Dale Taalbrief

Vanaf februari 1992 geeft Van Dale de **Taalbrief** uit, een maandblad met praktische informatie voor overheid en bedrijfsleven. Het doel ervan is om de lezer alert te maken op zijn taalgebruik in de zakelijke communicatie.

In de Taalbrief verschijnen beknopte artikelen met praktische aanbevelingen waarmee de doeltreffendheid van teksten vergroot kan worden. Sommige artikelen gaan in op grammaticale en spellingproblemen, terwijl andere achtergrondkennis bieden en subtiële nuances in stijl bespreken. Dergelijke onderwerpen worden behandeld in vaste rubrieken, zoals Grammatica (b.v. het gebruik van 'wat' en 'dat'), Idioom, Stijl, Taal in bedrijf (b.v. de opening van een zakenbrief), Communicatie, Naslagwerken, Vaktaal (b.v. geheimtaal van de automatisering), en Taalwenken ('voor wie haar soms geweld aandoet'). Een column en een taalspel of een dictee zorgen voor een luchtige noot.

De Taalbrief richt zich nadrukkelijk tot alle Nederlandstaligen, in Nederland en in België. Ook aan variatie in taalgebruik zal, indien aangewezen, de gewenste aandacht besteed worden.

De Taalbrief verschijnt 12 keer per jaar. Een jaarabonnement kost 2.500 fr. Bij wijze van introductie ontvangt u de Taalbrief het eerste jaar voor 1.990 fr.

Administratie: Van Dale Lexicografie/Distybo, Santvoortbeeklaan 21-29, 2100 Deurne, tel. 03/360.02.27.

Ons Erfdeel

Ons Erfdeel jg. 34, nr. 4 is zoals steeds een welgevuld nummer. Waarschijnlijk interesseren de volgende artikels de onderwijswereld. *Nederlands kans in taal en cultuur* van Abram de Swaan waarin de auteur het

wel degelijk heeft over de taal en niet over het land, zoals de titel misschien suggereert. Een en ander is een reactie op de verantwoordelijken die een wetenschappelijke opleiding in het Engels voorstaan. In zekere zin daarbij aansluitend heeft Joris Duytschaever het over *Hoe internationaal zijn onze universiteiten in Nederland en Vlaanderen?* Een ondertiteltje luidt daarin: 'een kans voor de Nederlandse cultuur', en dat klinkt wel iets bemoedigender.

Jo Daan stelt dan weer de vraag *Zijn er na 1992 nog streektaalen?* en dreigt even de Benoîte Groult-toer op te gaan als ze begint over 'taal als liefdesobject', maar vervrouwt zich gelukkig en schrijft daarbij deze mooie paragraaf die we niemand willen onthouden:

"We beginnen in Nederland ruimere normen te aanvaarden. De 'Hollanders' beschouwen nog voor kort de dialecten in Nederland als slecht uitgesproken, gedegenereerd Hollands en Vlaams was een grappig, kinderlijk taaltje. Variatie in taal is zo normaal dat deze zich handhaaft tegen de onderdrukking in."

In de culturele kroniek van **Ons Erfdeel** jg. 34, nr. 5 een tekst van Jan van Coillie - *Altijd acht gebleven* - over Annie M.G. Schmidt.

Klasse

Thema van het **december 1991**-nummer van **Klasse** is probleemgedrag op school met de nadruk op preventie. Daarbij aansluitend in Forum een artikel *Straf helpt niet, maar wat dan wel?*

In het nummer van **januari 1992** handelt het thema over hoe men omgaat met verdriet op school, b.v. naar aanleiding van het overlijden van een klasgenoot of ouder, en het geeft suggesties voor een gepaste opvang van de betrokkene(n) en klasgenoten. In Forum een artikel: *Mijn leerlingen zijn racistisch, maar wat doe ik daaraan?*

Pedagogische Bijdragen voor Technisch en Beroeps- onderwijs

In **Pedagogische Bijdragen voor Technisch en Beroepsonderwijs** nummer 103 (herfst 1991) springt in het oog: *Draait het katholiek onderwijs wel mee in het Rad van Europa?*, waarin wordt nagegaan hoe het toekomstige Europa er zou moeten uitzien voor het katholiek onderwijs en welke grondhoudingen en waarden in dat kader moeten worden nagestreefd. Verder een tekst over leren noteren en een over het ontleden van antwoorden van leerlingen (wat verradt een bepaald antwoord?).

Tijdschrift voor Onderwijs- recht en Onderwijsbeleid

Naast de traditionele overzichten van nieuwe onderwijswetgeving en rechtspraak bevat het nummer 2 van de jaargang 1990-1991 van het **Tijdschrift voor Onderwijsrecht en Onderwijsbeleid** een verduidelijkend artikel van René Laumen, waarnemend inspecteur-generaal van het secundair onderwijs, over de *reorganisatie van de inspectie van het onderwijs*.

Moer

Moer 1991/7-8 opent met een artikel van Erik Blankesteijn & Bart van der Leeuw over het strategie-georiënteerde leesonderwijs in de basisschool dat niet kan slagen met een nieuwe leesmethode alleen.

Dan volgt het verhaal van Jan van Esseveld over een multi-etnische basisschool in Enschede waar gewerkt wordt aan een integraal taalbeleid met een tweetalige aanpak.

Freek Faber & Els Verschure beschrijven een onderzoek in Amsterdam naar de relatie tussen de beheersing van de basisvaardigheden bij het einde van de basisschool en het schooladvies voor het voortgezet onderwijs.

Een voorstel voor een leerplan jeugdliteratuur in de basisvorming is van de hand van Koos Hawinkels.

In het laatste artikel geven Hans de Haan, Ton Schreiner & Ruud Wouters praktische tips voor wie de computer als hulpmiddel wil introduceren voor Nederlands in het voortgezet onderwijs.

Verder zijn er nog de vaste rubrieken die een goede helft van dit dubbelnummer beslaan: standpunten in 'forum', recensies en 'leesvoer', verslagen en aankondigingen, en een register van jaargang 1991.

Het **Moer-nummer 1992/1** bevat drie hoofdartikels.

Roos Geerse heeft het over leesstrategieën onderwijzen in groepen, de zoveelste reactie op de casus van Ben van Wendel de Jood uit *Moer 1990/5*. Zij beschrijft een programma voor het zesde leerjaar van de basisschool, dat gebaseerd is op haar ideeën over 'leren lezen door te praten'.

Binnenkort verschijnt *Lees meer fruit* van Will van Peer, een boek over kinderen en literatuur. Het artikel is een voorpublicatie van het hoofdstuk over aftelrijmpjes en hun literaire functies.

In Nederland worden scholen aangespoord een 'taalbeleid' te voeren om nijpende problemen in het taalonderwijs te kunnen ondervangen. Thomas Jager, Immelien Kramer en Mart Visser geven aan wat taalbeleid concreet kan inhouden.

Spiegel

Spiegel 9/3, het laatste nummer van 1991, bevat drie hoofdartikels waarin verslag wordt gedaan van onderwijsonderzoek. Ton van der Geest & Ageeth Jorna bespreken

een onderzoek naar de effecten van traditioneel en functioneel leesonderwijs in de hoogste jaren van het basisonderwijs. Voor probleemkinderen (met een indicatie voor het speciaal onderwijs) lijkt functioneel onderwijs de voorkeur te verdienen.

Allochtonen leerlingen doen het vaak niet goed in het voortgezet onderwijs. Maaike Hajer, Ester de Jong & Theun Meestringa schrijven dat toe aan het feit dat hun schoolse taalvaardigheid onvoldoende ontwikkeld is. Aan de SLO ontwikkelen ze een programma 'schoolse taalvaardigheden' dat zowel door de leerkracht Nederlands als door de leerkrachten andere vakken moet worden uitgevoerd.

Joke Wooldrik, Jan Sturm & Mariet van Goch beschrijven de problemen van een leerkracht die zijn onderwijs Nederlands op de Opleiding Sociale Arbeid (= middelbaar beroepsonderwijs) wilde afstemmen op de eisen die het bedrijfsleven aan de taalvaardigheden van zijn afgestudeerden stelt. Zijn idealen over deze beroepsgerichte aanpak moet hij noodgedwongen bijstellen met het oog op de taalvaardigheid van zijn leerlingen.

In september 1988 startten aan de universiteiten van Groningen, Utrecht, Nijmegen, Leiden en Amsterdam de postdoctorale lerarenopleidingen voor Nederlands. Nieuw was niet alleen de langere studieduur (14 maanden in plaats van 4), maar ook de grotere plaats voor de stage (50%) en het onderdeel wetenschappelijk, praktijkrelevant onderzoek. **Spiegel 10/1** maakt de balans op van een paar jaar experimenteren met dit nieuwe curriculumonderdeel. Dit eerste themanummer in de geschiedenis van het tijdschrift bevat bijdragen van lerarenopleiders en (oud-)studenten uit de vijf Nederlandse universiteiten. Hoewel onderzoek in Vlaanderen geen zelfstandig onderdeel van de lerarenopleiding is, beschrijft Roland Soetaert work in progress aan de RU Gent. Kritische kanttekeningen bij de bijdragen worden geplaatst door twee 'grand old men' in de vakdidactiek: Steven

Ten Brinke voor Nederland en Hugo De Jonghe voor Vlaanderen.

NICL-Overzicht Nederlands VO 1992

Het Nationaal InformatieCentrum Leermiddelen (NICL) geeft jaarlijks leermiddelenoverzichten uit voor het basisonderwijs en voor de verschillende vakgebieden van het voortgezet onderwijs. Het overzicht **Nederlands VO 1992** geeft leerkrachten een actueel en volledig overzicht van op de markt verkrijgbare methodes en schriftelijke leermiddelen voor het vak Nederlands. De overzichtsinformatie is ingedeeld in hoofdstukken: methodes - Nederlands als tweede taal - grammatica - spelling - taalvaardigheid - letterkunde/lezen - woordenboeken - examens - overige leermiddelen. De informatie is geordend naar leerpakket. Per pakket worden de volgende gegevens vermeld: auteur(s), titel, uitgever, de tot het pakket behorende leermiddelen (handleidingen, leerboeken, werkschriften, AV-materialen) en per samenstellend deel: titel, doelgroep, jaar van uitgave, druk, aantal pagina's, prijs, ISBN. Meestal wordt tevens een korte beschrijving gegeven.

De publikatie bevat voorts nog complementaire informatie onder meer in de vorm van een lijst met aandachtspunten voor het kiezen van leerboeken, een titelregister en een lijst met adressen van de betrokken uitgevers. Belangstellenden kunnen deze uitgave los bestellen (fl. 17,25) of zich abonneren.

Besteladres: NICL, Postbus 2041, NL 7500 CA Enschede, tel. 00-31-53-840246.